

Diaari nro VN/13857/2019

Lausunto koskien 116117 palvelun käyttöön tulevaa aikuisten kiireellisen hoidon ohjeita

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa, koska Seututerveyskeskus liikelaitos tuottaa perusterveydenhuollon palveluja noin 45 000 asukkaalle Keski-Suomessa osana Keski-Suomen sairaanhoitopiirin toimintaa. Lisäksi alueemme asukkaita palvellaan tällä hetkellä 116/117 Päivystysavulla, jonka toiminta on sairaanhoitopiirisämme ulkoistettu Luona Oy:lle.

Valtakunnallisen yhtenäisen ohjeistuksen luominen niin päivystys- kuin kiireettömänkin hoidon tarpeen arvioinnissa on yksi kulmakivistä pohdittaessa jatkossa hoidon saatavuuden parantamista sekä osaamisen / resurssien oikeaa kohdentamista koko sosiaali- ja terveydenhuollon kentässä. Yhtenäiset ohjeitukset (ja niiden luotettava, dokumentoitu käyttö) takaavat korkean laadun ja mahdollistavat tasapuolisuuden arvioitaessa tavoitetta hoitoon pääsyn riittävydestä.

Ohjeistusta jatkotyöstäessänne haluamme kiinnittää huomita seuraaviin asioihin:

1. Erikoissairaanhoitopainotteisuus
 - a. saatekirjeessä on todettu, että ohjeistus on tarkoitettu Päivystysavun henkilöstön käyttöön tilanteessa, jossa soittajina ovat kaikki tavalliset kansalaiset. Näin ollen tavalliset sairauudet ovat yliedustettuina näissä puheluissa. Ohjeistus painottaa nyt kuitenkin voimakkaasti erikoissairaanhoitolähtöisesti eri kysymyksiä ja olettaa ikään kuin lähtökohtaisesti, että ”joku taho” tietää oireilun olevan esim. syöpätauteihin liittyvää. Ohjeistus tulisi tehdä erikoisalattomasti oireista käsin, kun esim. kuume tai yleinen kipu oireena puuttuvat kokonaan.
2. Ohjeen sarakkeistot ja niiden painotus
 - a. tämä painotus palvelee tässä muodossa varmasti hyvin ammattilaista siinä vaiheessa kun vakavasti sairas potilas on jo hakeutunut erikoissairaanhoitoon. Tässä ohjeessa tulisi kuitenkin painottaa ”erikoisalattomien kansalaisten oire- ja huolikirjoon” vastaamista puhelimeen vastaavan ammattilaisen näkökulmasta. Se ei ole suoraan ESH-lähtöinen, vaan pikenminkin PTH-lähtöinen, mutta toki niin, että myös vakavammat tässä hyvin kuvatut oireet ja tilanteet huomioidaan.
3. Ohjeiden seikkaperäisyys ja taso vaihtelee

- a. osassa oireita annetaan seikkaperäisiä ja hyvin tarkkoja ohjeita, toisissa ei niinkään. Ohjeistuksen tulisi olla tasalaatuisempaa.
4. Taho, minne soittaja ohjataan
 - a. mielestämme olisi jo tässä vaiheessa hyvä antaa soittajalle tieto siitä, että hänen asiansa (erikseen määritellyt) voidaan hoitaa myös etä vastaanotolla. Eli maininta etä vastaanotosta voisi olla hyvä, jotta soittaja saa muitakin vaihtoehtoja, kuin kivijalkavastaanoton. Tämä toimintamalli voisi tuoda apua hoidon saatavuuteen tietyillä alueilla ja tietyissä oire-/potilaryhmissä. Esim. mielenterveyspotilaiden osalta tulisi ohjeistaa käyttämään myös etä vastaanottoa.
 - b. tietyissä tilanteissa voitaisiin kenteis harkita ohjeistaa takaisinsoittoa virka-aikana omalta terveysasemalta. Jos tämä linkki toimisi, paranisi hoidon saatavuus tätäkin kautta.
5. Taulukon esitysmuoto on vanhanaikainen. Sen tulisi olla sähköinen ja siihen pitäisi linkittää sekä valtakunnalliset hoitosuositukset (Käypä Hoito ja Terveysportti), sekä myös maakunnalliset ja alueelliset hoitoketjut ja -ohjeet sekä etä-/digivastaanottomahdollisuudet. Osa vaivoista voitaisiin nimittäin hoitaa sujuvasti kerralla puhelimitse etä vastaanotoilla, tai tutkimukset ainakin voitaisiin aloittaa nopeasti. Tämä edellyttäisi tietysti toista toimijaa varsinaisen puhelinneuvonnan lisäksi täydentämään kokonaisuutta.

Jyväskylässä 24.2.2020

Päivi Ylä-Kolu
Toimitusjohtaja, vastaava ylilääkäri
Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri,
Päivystyslääketieteen erityispätevyys

Seututerveyskeskus liikelaitos /
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri